

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoR/16/2024
Identifikačné číslo spisu:	5723203753
Dátum vydania rozhodnutia:	16.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5723203753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa - manžela M. K., narodeného X. M. XXXX, Z., K. XXXX/X, zastúpeného splnomocnenkyňou Advokátska kancelária BURIK s.r.o., Martin, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 2, IČO: 52 804 364 a manželky navrhovateľa N. K., narodenej XX. B. XXXX, Z., L. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Katarínou Turanskou, Martin, Štúrovo námestie 10520/13B, o rozvod manželstva a o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému M. K.Á., narodenému X. B. XXXX, trvale bytom u otca, zastúpenému Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, Martin, Novomeského 4, ako opatrovníkom, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 17P/103/2023, o dovolaní navrhovateľa (otca) proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. augusta 2024 sp. zn. 13CoP/150/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 21. augusta 2024 sp. zn. 13CoP/150/2024 v napadnutej časti výživného, mimoriadnych výdavkov, daňového bonusu a prídavkov na dieťa a v časti trov konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. apríla 2024 č. k. 17P/103/2023-126 I. manželstvo navrhovateľa M. K. a jeho manželky N. K.Č. rozviedol, II. práva a povinnosti k maloletému M. K. na čas po rozvode upravil tak, že ho zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, pričom určil, že matka je povinná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého M. od nedele nepárneho kalendárneho týždňa od 15.00 hod. do nedele párneho kalendárneho týždňa do 15.00 hod. a otec je povinný zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého M. od nedele párneho kalendárneho týždňa od 15.00 hod. do nedele nepárneho kalendárneho týždňa do 15.00 hod.; rodič, ktorý končí svoju osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, odovzdá maloleté dieťa druhému rodičovi v stanovenom čase, v mieste bydliska toho rodiča, ktorý preberá starostlivosť o maloleté dieťa; obidvaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok; otec je povinný platiť na maloletého M. výživné v sume 200 eur mesačne, splatné vždy do 20-teho dňa v mesiaci k rukám matky vopred, počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva; mimoriadne výdavky na maloletého M. sú povinní rodičia uhrádzať každý v 1 do 5-tich dní od preukázania týchto výdavkov rodičom, ktorý tieto výdavky vynaložil; daňový bonus na maloletého si bude uplatňovať otec; prídavky na maloletého bude

poberať matka; trvalým bydliskom maloletého dieťaťa bude jeho aktuálne bydlisko, III. o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Rozhodnutie vo vzťahu k výroku II. o úprave práv a povinností rodičov k maloletému M. právne odôvodnil ustanoveniami § 24 ods. 1, 2 a 4, § 62 ods. 1 až 3, ods. 5 a 6 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“). Vécne dôvodil, že striedavá osobná starostlivosť v týždenných intervaloch vyhovuje obidvom rodičom, vedia sa na tom dohodnúť a táto striedavá starostlivosť vyhovuje aj maloletému M., ktorý má vrúcny vzťah k obidvom rodičom. Jedinou spornou otázkou medzi rodičmi bolo výživné. Na jeho výšku majú vplyv rôzne faktory, avšak prvým krokom pri určovaní výživného je vyčíslenie mesačných nákladov na dieťa, až potom sa ustáli, aká čiastka predstavuje mesačné potreby dieťaťa a v akom pomere medzi rodičov sa plnenie vyživovacej povinnosti rozdelí. Maloletý M. navštevuje 7. ročník základnej školy, je zdravý, venuje sa športovým aktivitám (predovšetkým hrá vodné pólo). Náklady na maloletého teda predstavujú bežné náklady na stravu, hygienu, ošatenie, školské pomôcky a športové aktivity. Skúmaním možností, schopností a majetkových pomerov rodičov súd prvej inštancie zistil, že matka trpí vážnym ochorením, u ktorého nie je predpoklad zlepšenia zdravotného stavu, jej pracovná schopnosť pre manuálnu prácu je podľa lekárskej správy výrazne obmedzená a práca s bremenami je vyslovene nevhodná, preto má obmedzenú možnosť uplatnenia sa na trhu práce. Dlhodobo bola nezamestnaná, poberala podporu v nezamestnanosti v rozmedzí od 590 eur do 610 eur a od apríla jej bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok vo výške 395 eur. Okrem vyživovacej povinnosti voči maloletému M. má matka vyživovaciu povinnosť voči plnoletej dcére z iného vzťahu. Príjem otca je stabilný a pomerne vysoký (v čistom 1 710 eur mesačne), inú vyživovaciu povinnosť nemá a jeho majetkové pomery nasvedčujú výrazne vyššej životnej úrovni oproti matke. Otec vlastní dva rodinné domy s príslušenstvom a pozemkami, mesačne investuje do investičných fondov, platí niekoľko životných a úrazových poisťok sebe a maloletému M.. Matka nemá zabezpečené vlastné bývanie, to jej poskytli jej rodičia. Nakoľko životná úroveň otca je vyššia, je jeho povinnosťou prispievať rozsiahlejšie na uspokojovanie životných potrieb maloletého. Pri stanovení výšky vyživovacej povinnosti zoberal súd prvej inštancie do úvahy aj to, že matka nemôže byť poberateľkou daňového bonusu, pretože poberá invalidný dôchodok a tento daňový bonus si uplatňuje otec maloletého dieťaťa. Nevyhovelo návrhu otca, že stanovené výživné by malo byť určené na tvorbu úspor, pretože výživné poukazované na tvorbu úspor by nezabezpečilo rovnakú životnú úroveň dieťaťa u obidvoch rodičov. Rozhodnutie o trovách prvoinstančného konania právne odôvodnil ustanovením § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie otca smerujúce proti výrokom II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie rozsudkom z 21. augusta 2024 sp. zn. 13CoP/150/2024 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. v spojení so závislým výrokom III. o trovách prvoinstančného konania podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) potvrdil a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Na posúdenie odvolania otca nepovažoval za potrebné nariadiť pojednávanie, keďže súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu. Súd prvej inštancie správne rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti, a to s ohľadom na najlepší záujem maloletého, pričom odvolací súd nezistil zákonný priestor pre vyhovieť odvolaciemu návrhu otca na zverenie maloletého do jeho výlučnej osobnej starostlivosti. Nepovažoval za relevantnú námietku otca o nezohľadnení poberania prídavku na maloleté dieťa matkou; zdôraznil pritom, že povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa majú predovšetkým rodičia, prídavok na dieťa nesupluje vyživovaciu povinnosť rodiča, hoci sa nevyklučuje, aby vyplácaný rodinný prídavok bol sčasti použitý aj na úhradu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. K odvolacej argumentácii otca, že súd prvej inštancie neustálil mesačné náklady na maloletého, uviedol, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe sa dokazujú len mimoriadne, resp. zvláštne výdavky osoby odkázanej na vyživovaciu povinnosť, nie bežné výdavky ako strava, ošatenie, hygienické potreby, obuv, školské potreby, ktoré sú približne rovnaké u maloletých rovnakého veku, t. j. súdy vychádzajú z paušalizácie bežných výdavkov. Súd prvej inštancie správne zisťoval majetkové pomery rodičov a na ich základe správne konštatoval ich rozdielnú životnú úroveň. Poukázal na zdravotné obmedzenia matky, výšku poberaného čiastočného invalidného dôchodku (395 eur), jej obmedzené možnosti uplatnenia sa na trhu práce (v zmysle lekárskej

správy), pričom súd nemá odbornú medicínsku spôsobilosť k spochybneniu lekárskeho hodnotenia, a preto neakceptoval spochybňovanie takéhoto lekárskeho posúdenia zo strany otca. Ak aj matka v odvolacom konaní uviedla, že sa jej podarilo zamestnať sa (uzavretím pracovnej zmluvy 4. apríla 2024 s mesačnou mzdou 450 eur), tak túto jej snahu nie je možné posúdiť na jej ujmu (vo výkone osobnej starostlivosti a plnení si vyživovacej povinnosti). Životná úroveň otca je vyššia, a to zohľadnením nielen jeho príjmu zo zamestnania, ale aj vlastníctva hnutelných, nehnuteľných vecí, majetkových práv, pohľadávok, a preto je jeho povinnosťou prispievať (v porovnaní s matkou) rozsiahlejšie na uspokojovanie životných potrieb dieťaťa, ktoré má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. K námietke, že nebolo zohľadnené uhrádzanie mimoriadnych výdavkov prevažne otcom, uviedol, že súd prvej inštancie uložil obidvom rodičom povinnosť uhrádzať mimoriadne výdavky každému v 1. Zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v rovnakých týždenných intervaloch a neurčenie výživného by malo relevanciu v prípadoch približne rovnakých majetkových pomerov matky a otca, keďže však bolo preukázané, že otec maloletého má oproti matke vyššiu životnú úroveň, na ktorej má maloleté dieťa právo sa podieľať, bolo odôvodnené určiť otcovi vyživovaciu povinnosť, ktorej výška odzrkadľovala potreby maloletého a možnosti otca. Uložením platenia výživného otcovi môže matka v čase, keď je maloletý v jej osobnej starostlivosti, zabezpečiť pre neho rovnaké podmienky, ako v čase, keď je u otca. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 52 CMP a vecne tým, že neboli zistené dôvody pre postup podľa ustanovení § 54 alebo § 55 CMP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj len „dovolateľ“) dovolanie (vychádzajúc z jeho obsahu v časti výživného, mimoriadnych výdavkov, daňového bonusu a prídavkov na dieťa). Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia (neustálenie výdavkov na maloleté dieťa). Z rozhodnutí nižších súdov nemožno zistiť, aká to je „paušálna výška bežných výdavkov“, ktorá bola rozhodujúca pre stanovenie výšky výživného, čím mu bolo odopreté právo túto výšku poznať a tiež i právo voči jej prípadnej nesprávnosti argumentovať. Odvolací súd tiež nesprávne uviedol, že matka nie je vlastníčkou nehnuteľností, keďže dovolateľ do spisu doložil listy vlastníctva svedčiace o tom, že v BSM (bezpodielové spoluvlastníctvo manželov) účastníkov konania sa nehnuteľnosti nachádzajú. Neprihliadaním na poberanie prídavku na dieťa matkou sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ako napr. od jeho uznesenia z 19. marca 2018 sp. zn. 3Cdo/88/2017, podľa ktorého sa na túto skutočnosť musí prihliadať. Keďže nižšie súdy neustálili ani výšku potrieb maloletého, je zrejmé, že nemohli uviesť, do akej miery sú potreby maloletého z prídavku hradené. Uvedený odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odvolací súd ani neodôvodnil. Jednostranným zohľadňovaním daňového bonusu na strane otca a nezohľadnením prídavkov na dieťa na strane matky nižšie súdy nepostupovali voči účastníkom rovnako a tiež odvolací súd nereagoval na tento argument zaťažil rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti. Namietal zmatečnosť odôvodnenia v otázke miery invalidity matky, jej pracovnej schopnosti a možnosti zamestnania sa. Matka mieru invalidity nepreukázala a súd ju nezisťoval. Miera invalidity je však podstatná, pretože určuje mieru, v akej matke zostala schopnosť pracovať, keďže zdravotné postihnutie vo všeobecnosti nebráni takejto osobe pracovať. Pokiaľ bolo v lekárskom potvrdení uvedené, že pracovná spôsobilosť matky pre manuálnu prácu je výrazne obmedzená, práca s bremenami je nevhodná a uplatnenie na trhu práce je obmedzené, tak súd sa opomenul zaoberať napríklad najvyšším dosiahnutým vzdelaním matky a nevyhodnotil, aké práce by vykonávať mohla. Matka na poslednom pojednávaní 4. apríla 2024 uviedla, že jej najvyššie dosiahnuté vzdelanie je úplne stredoškolské s maturitou, čím sa súd vôbec nezaoberal a vplyv tejto skutočnosti na možnosť získania práce nevyhodnocoval. Vo vyjadrení k odvolaniu matka predložila pracovnú zmluvu, ktorú podpísala v deň posledného pojednávania (4. apríla 2024), na ktorom bol vyhlásený prvoinštančný rozsudok. V odvolacej replike dovolateľ namietol, že pokiaľ prvoinštančný súd vychádzal z toho, že matka poberá

invalidný dôchodok v sume 395 eur a je nezamestnaná, avšak matka sa zamestнала s príjmom 450 eur mesačne, a teda sa jej príjem popri poberaní invalidného dôchodku podstatne zvýšil, odvolací súd takúto podstatnú zmenu musí zohľadniť. Odvolací súd však na to reagoval tak, že snahu matky zamestnať sa nemožno hodnotiť na jej ujmu. Odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní z iných skutkových záverov v podstatnej otázke (príjem matky), hoc vo veci nenariadil pojednávanie. Tiež svojim rozhodnutím za zásadne zmeneného skutkového stavu si výrazne odporoval, keď na jednej strane konštatoval, že dokazovanie nie je potrebné vykonávať, keďže skutkový stav bol prvoinštančným súdom zistený dostatočne, na druhej strane však sám vychádzal zo zásadne iného skutkového stavu. Dovolateľ tiež namietal nezákonnosť výroku o uložení povinnosti hradiť mimoriadne výdavky v 1, čím odvolací súd túto otázku (ktorá ešte nebola dovolacím súdom vyriešená) nesprávne právne posúdil. Zákon nedefinuje mimoriadne výdavky, takýto výrok rozhodnutia súdu je neurčitý a nevykonateľný. Ak súd mimoriadne výdavky pozná, zahŕňa ich predsa do výšky výživného a tieto v konaní dokazuje.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie otca odmietnuť.

5. Opatrovník dovolací návrh nepodal.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal účastník konania v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) za splnenia tiež podmienok jeho zastúpenia a spísania jeho dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie otca je prípustné a dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Otec vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Dovolací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie otca, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej

vade zmätočnosti.

12. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Dovolateľ namietal okrem iného nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, keď nie je zrejmé, z akej sumy výdavkov dieťaťa sa pri určení výšky výživného vychádzalo a zároveň namietal, že odvolací súd nesprávne/neúplne vyhodnotil (resp. prehodnotil bez pojednávania) majetkovú situáciu matky, pokiaľ ide o vlastníctvo nehnuteľností a jej schopnosť a možnosť zamestnať sa.

14. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

15. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že otec dôvodne namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, keď z neho nie je vôbec zrejmé, z akej sumy výdavkov dieťaťa (odôvodnené potreby oprávneného) sa v danej veci vychádzalo. Je potrebné si uvedomiť, že uvedené je dôležité nielen z pohľadu preskúmateľnosti rozhodnutia, ale význam má i z dôvodu, že pri zmene pomerov, a teda v prípade návrhu na zvýšenie/zníženie výživného bude súd reflektovať zmenené pomery. Pri rozhodovaní súdu o zmene právoplatného rozsudku nejde o nové rozhodnutie, ale len o porovnanie stavu v čase pôvodného rozhodovania s neskoršími okolnosťami za účelom posúdenia toho, či sa zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného. Zmena pomerov môže zahŕňať tak zmenu pomerov na strane oprávneného (jeho odôvodnené potreby), ako aj zmenu pomerov na strane povinného (jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery). Takéto rozhodnutie, z ktorého nie je zistiteľné, jednoznačné, z akej sumy výdavkov dieťaťa sa vychádzalo, je nepreskúmateľné a sťažuje (príp. i znemožňuje) následné skúmanie prípadnej zmeny pomerov na strane oprávneného dieťaťa (zjednodušene povedané ťažko konštatovať zmenu a jej rozsah, keď nie je s čím porovnať).

16. Ďalšie pochybenie dovolací súd videl v konaní nižších súdov, ktoré sa uspokojili s predloženým príjmom matky (i toto dôvodne dovolateľ namietal). Súd je povinný pri rozhodovaní o výživnom prihliadať na všetky okolnosti, najmä na potreby maloletého dieťaťa a možnosti, schopnosti a majetkové pomery oboch rodičov (§ 62 a § 75 zákona o rodine). Odvolací súd nevenoval dostatočnú pozornosť komplexnému posúdeniu pomerov oboch rodičov. Nie je v poriadku, ak súd nadmerne zohľadňuje príjem otca, čím môže prísť k nespravodlivému zaťaženiu jedného rodiča. Výživné je záväzok oboch rodičov, preto by jeho určenie malo byť primerané schopnostiam každého z nich. Súd by nemal jednostranne posudzovať situáciu jedného rodiča a ignorovať okolnosti druhého. Ak súd zohľadnil len minimálny príjem matky bez skúmania jej ďalších možností a nereagoval relevantne ani na námietku otca

o potrebe zistenia miery invalidity matky, je takéto rozhodnutie spochybniteľné (porov. napr. ods. 20. odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 28. novembra 2024 sp. zn. 4CdoR/2/2024).

17. Ďalej nie je zrejmé, ako odvolací súd dospel k záveru o vlastníctve nehnuteľností len otcom, keď súd prvej inštancie v ods. 10. odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že manželia vlastnia nehnuteľnosti (a to bez toho, aby zopakoval, resp. doplnil dokazovanie). Odvolací súd, hoci dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových zistení sa odchýlil, nenariadil vo veci pojednávanie a nevykonával potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Doplnenie dokazovania bolo potrebné i v prípade zohľadnenia pracovnej zmluvy matky, ktorú predložila v priebehu odvolacieho konania. Odvolací súd tak pred vydaním konečného rozhodnutia postupoval i v rozpore s § 383, § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP a tiež s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu (pozri napr. sp. zn. 5Cdo/131/2009, 7Cdo/110/2018) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. II. ÚS 400/2009 a II. ÚS 506/2013).

18. V danej veci vyššie uvedené predstavuje závažný nedostatok/nedostatky, ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

19. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015). Dovolací súd však dáva do pozornosti odvolaciemu súdu rozhodnutie najvyššieho súdu z 19. marca 2018 sp. zn. 3Cdo/88/2017, R 65/2018, s ktorým sa bude potrebné vysporiadať /Prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahradzuje plnenie tejto povinnosti, predsa len (aj úradmi alebo inštitúciami iných štátov) vyplácané rodinné prídavky (rodinné dávky, vyrovnávacie dávky alebo ich doplatok) môžu sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov/.

20. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúce za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.